

Lausunto

15.08.2025

Asia: VN/12977/2025

Begäran om utlåtande om utkastet till regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av 85 § i mervärdesskattelagen och 18 b § i lagen om undantag för landskapet Åland i fråga om mervärdesskatte- och accislagstiftningen

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Finlands svenska författareförening (FSF) tillvaratar medlemmarnas ideella samt allmänna och gemensamma ekonomiska intressen och bevakar deras författarrätt. Föreningen grundades 1919 och har idag närmare 200 medlemmar. Medlemmar i föreningen är professionella skönlitterära författare som skriver på svenska i Finland.

I mervärdesskattelagen genomförs ändringarna som gäller den reducerade skattesatsen. Den nuvarande reducerade mervärdesskattesatsen på 14% sänks till 13,5%.

Finlands svenska författareförening är mycket oroad för framtiden för den inhemska litteraturen. Hur litteraturen i ett land mår avspeglar sig direkt på bildningsnivån i landet. Att sänka mervärdesskattesatsen för böcker till noll vore den kanske viktigaste kulturpolitiska åtgärden just nu, för både läsningen och bokbranschen i stort. Vi måste ha som målsättning att också i fortsättningen kunna säga att finländarna är ett läsande folk – vi får inte skapa en situation där böckerna endast är tillgängliga för en smal elit som har råd med dem.

Situationen inom förlagsbranschen har varit utmanande redan i många år. Upplagorna är redan nu små och vi ser stora risker att minoritetslitteraturen marginaliseras ytterligare. Hur en minoritet mår avspeglas på samma sätt i dess litteratur, kultur och språk – eller försvagandet av dessa. I ett trängt läge hör minoriteternas rättigheter till det första som kompromissas bort. Nedskärningar som riktar sig hårdare mot minoriteter är något vi behöver minst av allt just nu när situationen för kvalitetslitteraturen och den litterära diversiteten också i övrigt är trängd. I ett läge där både PISA-resultat och läskunnighet går neråt är det extra viktigt att litteraturen finns tillgänglig för alla.

De ändringar som föreslås i propositionen utgör en del av de skattepolitiska åtgärderna i regeringsprogrammet. Förslaget medför som helhet att statens skatteintäkter ökar.

Finansministeriet har antagligen inte i sina beräkningar tagit i beaktande den stora omställning som för tillfället sker på den inhemska bokmarknaden där finländarnas läsvanor förändrats och den fysiska bokens försäljning dramatiskt minskat de senaste åren. Bland annat digitaliseringen och den sjunkande läskunskapen har redan nu skapat ett krisläge för litteraturen.

En justering av den mervärdesskattesats som berör böcker från 14 % till 13,5 % är ett litet steg i rätt riktning. Trots denna sänkning är Finland alltså en verklig hårdbeskattare i europeisk jämförelse. FSF vädjar till Finansministeriet och till regeringen att inte vidta ytterligare åtgärder som för oss närmare kulturfientliga länder som Slovakien (bokmoms 23 %) utan istället tar modell av Norge (0 %) och Sverige (6 %) som värnar sin prisbelönta litteratur.

Sandberg Johanna
Finlands svenska författareförening